

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE I STATYSTYCZNE Z DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY W CHORZOWIE W ROKU 2022

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021 poz. 1249), Zespół Interdyscyplinarny w Chorzowie został powołany Zarządzeniem Nr OR/152/2011 Prezydenta Miasta Chorzów w dniu 14.10.2011. Po 3 letniej kadencji zgodnie z Zarządzeniem Nr OR/161/2014 Prezydenta Miasta Chorzów z dnia 13.10.2014 został powołany nowy jego skład, a po kolejnych 3 latach, zgodnie z Zarządzeniem Nr OR/184/2017 Prezydenta Miasta Chorzów z dnia 07.11.2017 powołany został Zespół Interdyscyplinarny III kadencji. Aktualnie Zarządzeniem Nr OR.238.2020 Prezydenta Miasta Chorzów z dnia 19.11.2020 został powołany Zespół Interdyscyplinarny IV kadencji a Zarządzeniem Nr OR.178.2022 z dnia 05.10.2022 zmieniony został jego skład osobowy.

Celem Zespołu jest budowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Chorzowie poprzez integrowanie i koordynowanie działania służb, instytucji, organizacji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny IV kadencji składa się z 11 osób, z których 3 posiadają certyfikat specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego w Chorzowie została Pani Teresa Gabor (Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej), a Zastępcą Przewodniczącej – Pani Alina Sychowicz (Kierownik Sekcji Specjalistycznej w Ośrodku Pomocy Społecznej).

Zespół Interdyscyplinarny spotykał się w 2022 roku 7 razy.

Głównym celem uchwalonego Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030 w Mieście Chorzów jest zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

Program kładzie duży nacisk na profilaktykę, czyli podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie. Ujęto w nim cele szczegółowe wynikające z założeń sklasyfikowanych w następujących obszarach działania:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym Zespół Interdyscyplinarny w roku 2022 zaplanował realizację powyższych celów, a wyznaczone zadania uwzględniały założenia ujęte w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W roku 2022 Zespół wyznaczył następujące zadania do realizacji:

1. Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych oraz propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich;
2. Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzinnych, w których dochodzi do przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku przemocy w rodzinie i uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”;
3. Zorganizowanie superwizji, konferencji oraz szkoleń poświęconych zjawisku przemocy w rodzinie;
4. Zmiana postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez położenie nacisku na profilaktykę, edukację i podnoszenie świadomości problemu przemocy w społeczeństwie.

Procedura „Niebieskie Karty”, która dotyczy indywidualnych rodzin realizowana jest przez powołane grupy robocze, którym przewodniczy koordynator wyznaczony przez Przewodniczącą Zespołu lub Zastępcę Przewodniczącej. Osoby wyznaczone na koordynatorów grup roboczych to pracownicy jednostek organizacyjnych Miasta, którzy znają specyfikę zjawiska przemocy w rodzinie. Są to certyfikowani specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, osoby posiadające specjalizację w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub udokumentowany cykl szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W roku 2022 koordynatorami grup roboczych byli:

1. Banduch Łukasz
2. Cempa Aleksandra
3. Gwóźdź Aleksandra
4. Kaliska – Ząbek Anita
5. Koźlik-Rączka Anna
6. Łuczak Joanna
7. Niemiec Magdalena
8. Pietroń Sylwia
9. Rapacewicz Iwona
10. Sychowicz Alina
11. Szymanek Izabela

Osoby te reprezentowały następujące instytucje: Ośrodek Pomocy Społecznej (7 osób), Ośrodek Wsparcia Rodziny (2 osoby), Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (2 osoby) oraz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna (1 osoba). Zmiana liczby koordynatorów jest związana ze zmianami kadrowymi, jakie nastąpiły w trakcie roku. Zmiany te były konieczne ze względu na sytuacje losowe pracowników.

Dynamikę realizacji procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższa tabela:

Rok	Liczba procedur „NK”	Liczba rodzin	Liczba dorosłych	Liczba dzieci	Liczba posiedzeń grup roboczych	Liczba koordynatorów
2012	153	148	343	164	535	8
2013	177	160	380	190	815	13
2014	205	200	434	239	931	18
2015	271	227	470	316	1120	19
2016	171	156	336	192	884	18
2017	187	123	348	231	721	16
2018	173	151	333	163	676	12
2019	188	162	350	187	801	12
2020	154	137	291	129	654	9
2021	162	145	315	160	648	14
2022	143	134	220	129	614	11

W roku 2022 zaobserwowano nieznaczny spadek ilości wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w porównaniu z rokiem 2021 i nadal, w porównaniu do lat ubiegłych w dalszym ciągu utrzymuje się tendencja spadkowa.

Szczegółową statystykę działań Zespołu przedstawia załącznik nr 1.

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY W ROKU 2022

1. Szkoła dla Rodziców i Wychowawców

Główne motto Szkoły dla Rodziców i Wychowawców brzmi: **„Wychowywać to kochać i wymagać”**. Poszczególne spotkania poruszały następującą tematykę: świadomość własnych celów wychowania, poznanie i rozumienie świata uczuć własnych oraz dziecka lub wychowanka, naukę umiejętności rozmawiania o uczuciach, umiejętność stawiania jasnych granic i wymagań, zachęcanie dzieci do współpracy, wspólne rozwiązywanie konfliktów, poszukiwanie, lepszych niż kara, sposobów uczenia dziecka samodyscypliny, wspieranie samodzielności dzieci, uwalnianie ich od grania ról oraz wzmacnianie ich poczucia własnej wartości przez pochwałę opisową. Główne cele tych warsztatów to promowanie i wdrażanie

prawidłowych metod wychowawczych i nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Miejsce realizacji zajęć: Ośrodek Pomocy Społecznej. Czas trwania zajęć: cykl to 10 spotkań po 3 godziny zegarowe.

W 2022 roku została zrealizowana 1 edycja programu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców w okresie od 13.10.2022 do 15.12.2022. Do udziału w warsztatach zostały zrekrutowane 23 osoby, z którymi przeprowadzono diagnozę. Warsztaty ukończyło i otrzymało dyplom lub zaświadczenie 8 osób. Warsztaty miały na celu psychoedukację, podniesienie kompetencji wychowawczych, wsparcie rodziców w trudnych sytuacjach wychowawczych.

2. Superwizja

Koordynatorzy grup roboczych brali udział w superwizji mającej na celu zwiększenie poziomu kompetencji, podniesienie jakości świadczonej pomocy oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu pracowników. W ciągu roku odbyło się 7 spotkań superwizyjnych po 4 godziny zegarowe każde, w których brało udział łącznie 12 osób. Spotkania odbywały się w Ośrodku Pomocy Społecznej.

3. Szkolenie

Zorganizowano szkolenie pn. „*PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”. PIERWSZY KONTAKT Z OSOBĄ DOŚWIADCZAJĄCĄ PRZEMOCY W RODZINIE. SZKOLENIE INTERDYSCYPLINARNE*”. Spotkanie szkoleniowe prowadzone było przez certyfikowanych specjalistów do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Warsztaty przeprowadzono w jednej grupie szkoleniowej dla przedstawicieli lokalnych służb, którzy nie uczestniczyli w szkoleniu interdyscyplinarnym na temat przemocy w rodzinie. Szkolenie odbyło się w Centrum Inicjatyw Społecznych w Chorzowie. Zajęcia odbyły się 25.11.2022r, trwały 5 godzin zegarowych, realizowane były od 9.00 do 14.00. W szkoleniu uczestniczyli przedstawiciele instytucji zajmujących się pomocą osobom uwikłanym w zjawisko przemocy w rodzinie: dzielnicowi, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy zawodowi. W szkoleniu udział wzięło 15 osób. Celem szkolenia było wprowadzenie do problematyki przemocy w rodzinie, nabycie umiejętności spisania Niebieskiej Karty „A”, poznanie, czym jest procedura „Niebieskie Karty” i na czym polega praca interdyscyplinarna z rodziną. Nabycie umiejętności przeprowadzenia pierwszego kontaktu z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie, a także dostosowanie sposobu współpracy pomiędzy służbami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie do obowiązującego stanu prawnego. Szkolenie miało także na celu zintegrowanie i wzmocnienie kompetencji pracowników zajmujących się pomaganiem, ze szczególnym uwzględnieniem jego interdyscyplinarnego charakteru. Szkolenie obejmowało następujące zagadnienia: zapoznanie się uczestników szkolenia, oczekiwania wobec szkolenia. Omówienie zjawiska przemocy w rodzinie – omówienie podstawowych pojęć: definicja, mechanizmy, cykl przemocy, mity i stereotypy. Procedura „Niebieskie Karty” podstawa prawna oraz omówienie ważnych praktycznych rozwiązań dotyczących spisywania NK, przebiegu procedury oraz zakończenia.

Pierwszy kontakt z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie oraz interdyscyplinarność służb – projekcja filmu edukacyjnego: spotkanie grupy roboczej. Wnioski, informacja zwrotna, ewaluacja zajęć.

4. Szkolenie

1. Szkolenie „POMOC DZIECKU KRZYWDZONEMU- W KONEKŚCIEPRACY Z RODZINĄ W OBSZARZE POMOCY PSYCHOLOGICZNEJ I INTERWENCJI – PROCEDURY REAGOWANIA NA PRZEMOC WOBEC DZIECKA – „NIEBIESKIE KARTY” DLA PRZEDSTAWICIELI OŚWIATY- ROLA I ZADANIA SZKOŁY, PRZEDSZKOŁA I ŻŁOBKA”. Spotkanie szkoleniowe poprowadził - mgr psychologii, mgr socjologii, kierownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach, certyfikowany superwizor i specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, członek Rady Ekspertów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy KCPU – Warszawa (od 2010 roku – przewodnicząca Rady Ekspertów) , Posiada Certyfikat Superwizora Interwencji Kryzysowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, jest członkiem Komisji Certyfikacyjnej Sekcji Interwencji Kryzysowej PTP, terapeuta w nurcie terapii krótkoterminowej skoncentrowanej na rozwiązaniach, trener asertywności. Specjalizuje się w problematyce przemocy, kryzysu, traumy i zaburzeń więzi. Wieloletnie doświadczenie w pracy z ofiarami, sprawcami przemocy domowej oraz w budowaniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w prowadzeniu zajęć metodą warsztatową oraz treningu psychologicznego. Warsztaty odbyły się w dwóch grupach szkoleniowych, trwających każda z nich po 4 godziny zegarowe w dniu 28.10.2022r w siedzibie Centrum Inicjatyw Społecznych w Chorzowie. W szkoleniu udział wzięło 32 osoby, przedstawiciele chorzowskich placówek oświatowych i żłobka tj. psychologdy, pedagodzy, wychowawcy. Celem szkolenia było zyskanie podstawowej wiedzy z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego, przyczyn, specyfiki i skutków zjawiska przemocy wobec dzieci. Nabycie umiejętności diagnozowania różnych form przemocy z uwzględnieniem objawów specyficznych i niespecyficznych dla poszczególnych form przemocy. Budowanie rozumienia sytuacji psychologicznej dziecka z uwzględnieniem jego potrzeb i zasobów osobistych. Zyskanie umiejętności rozpoznawania czynników ryzyka przemocy wobec dziecka, oceny poziomu bezpieczeństwa i formułowania adekwatnych strategii interwencyjnych. Poznanie narzędzi do szacowania ryzyka zagrożenia zdrowia i życia dziecka krzywdzonego. Poznanie sposobów planowania strategii pomocy dziecku z uwzględnieniem kontaktu i pracy z rodzicami. Nabycie umiejętności zastosowania procedury Niebieskie Karty w sytuacji przemocy wobec dziecka – aspekt formalny i merytoryczny – zagadnienia proceduralne w aktualnym stanie prawnym. Rola placówek oświatowych w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szkolenie obejmowało zapoznanie uczestników z działaniami interwencyjnymi w sytuacji podjęcia podejrzenia przemocy wobec dziecka – podstawy prawne – procedura Niebieskie Karty – jej cele i zasady wykorzystania - aspekt praktyczny- praca na wybranych przypadkach. (casusy). Rola szkoły – procedury interwencji. Diagnoza czynników ryzyka, przemocy i zaniedbań wobec dziecka. Czynniki ryzyka po stronie dziecka, rodzica, rodziny. Rozpoznawanie symptomów przemocy wobec dziecka – objawy specyficzne i niespecyficzne z uwzględnieniem różnych form przemocy, w tym w przypadku nadużyć i molestowania seksualnego. Kontakt i zasady prowadzenia rozmowy z dzieckiem doznającym przemocy, będącym świadkiem przemocy.

Kierunki i zasady pracy - interwencji z dzieckiem i rodzicem na rzecz ochrony dziecka. Praktyczne wskazówki związane z realizacją procedury „Niebieskie Karty dla przedstawicieli placówek oświatowych w przypadku przemocy wobec dziecka. Dylematy etyczne i prawne w pracy na rzecz dziecka krzywdzonego.

5. Zakup publikacji, informatorów oraz filmów edukacyjnych

Dokonano zakupu następujących publikacji:

- *Rozmowa z osobą doznającą przemocy* – film edukacyjny;
- *Kontakt interwencyjny z osobą stosującą przemoc* – film edukacyjny;
- *Informator Przemoc w rodzinie. Procedura Niebieskie Karty*;
- *Ochronić się przed przemocą – poradnik dla osób krzywdzonych*.
- *Wyprawa PoMoc* - poradnik dla osób doznających przemocy;
- *Godne życie bez przemocy* – poradnik dla osób stosujących przemoc;
- *Niebieska szkoła – bezpieczna szkoła*. Poradnik dla pracowników oświaty.

6. Konferencja

W miesiącu grudniu zorganizowana została coroczna konferencja podsumowująca pracę interdyscyplinarną na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Spotkanie odbyło się w Młodzieżowym Domu Kultury w Chorzowie przy ul. Lompy 13. Tematem konferencji było: „Kampania na rzecz pogodnego dzieciństwa”. Podczas spotkania Pan Zbigniew Matyszczak z udziałem Zbigniewa Kozery i Magdaleny Piekorz wygłosił wykład „Deficyt bliskości u najmłodszych a uzależnienia”. Spotkanie uświetnił występ grupy wokalne uczestników Klubu Integracji Społecznej przy Centrum Pracy Socjalnej w Chorzowie. Podczas konferencji wręczono nagrody dla wyróżniających się pracowników instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Kolejnym punktem spotkania obejmującym „Kampanię na rzecz pogodnego dzieciństwa”, były przeprowadzone przez Zbigniewa Matyszczak zajęcia skierowane do dzieci. Kampania obejmowała zabawy dla najmłodszych poprowadzone przez animatora z wykorzystaniem różnych technik.

Uczestniczące w spotkaniu dzieci otrzymały paczki świąteczno – mikołajowe.

Dzieci i obecni z nimi opiekunowie/rodzice skorzystali z drobnego poczęstunku. W spotkaniu uczestniczyło 86 dzieci wraz z opiekunami.

7. Udział w szkoleniu przedstawicieli Gminy Chorzów

W 2022 roku Stowarzyszenie MOC WSPARCIA w Sosnowcu, realizowało projekt obejmujący cykl szkoleń dla osób, które będą pełnić funkcje liderów gminy w tworzeniu systemów ochrony dziecka przed krzywdzeniem. Udział w szkoleniu z terenu gminy Chorzów wzięło 2 osoby, uzyskując CERTYFIKAT SPECJALISTY w zakresie środowiskowej pracy z dzieckiem i rodziną.

Niezależnie od prac Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzone były oddziaływania na rzecz osób stosujących przemoc w rodzinie w formie programu korekcyjno-edukacyjnego. Do udziału w programie przystąpiło łącznie 59 osób.